

Blue Delta

Naar een brede welvaart
voor het Noord-Nederlandse
deltagebied in 2030

www.bluedelta.world

De vruchtbare strook cultuurlandschap langs de Noord-Nederlandse kust is wat we de Blue Delta noemen, onze plek op aarde. Met een nieuw, in de regio te verankeren, initiatief bouwen we richting en voorbij 2030 aan onze missie voor een 'brede welvaart' in deze regio. Daarmee sluiten we nadrukkelijk aan op het Europese toekomstbeleid voor tal van sociale, economische, ecologische en technologische opgaven. Met deze Blue Delta-missie bieden we hiervoor een internationaal podium. Het kloppend hart.

Dit karakteristieke noordelijke deltagebied zien we breed: het omvat zowel de Waddenzee en -eilanden als het kleiige kustgebied tot en met de veenweiden en de hoger gelegen zandgronden. Hier wordt als een van de eerste Europese regio's consequent ingezet op welvaart voor iedereen. Dit vanuit de wens en urgentie om het Noorden in 2030 tot een plek te maken waar het voor iedereen goed wonen, werken en leven is.

So here I am This is your ancestor speaking Your predecessor from the 21st century

Nynke Laverman
"Your Ancestor" (2020)

WAT

In dit estuariene, deels Werelderfgoedgebied, is water – zoet en zout – van oudsher de verbindende factor. Het zorgt voor leven, verbinding en groei. En het staat als blauwe levensader symbool voor ons streven naar een duurzame, circulaire regio. Omdat wij willen dat komende generaties hier een goed bestaan kunnen opbouwen, zetten we de belangrijkste lijnen uit voor de toekomst. Een streefbeeld van een levendige, aantrekkelijke regio in Noordwest-Europa waar welvaart meer is dan economische groei. Een regio waar het óók gaat om welzijn, sociale gelijkheid, gezondheid, culturele identiteit en passend onderwijs. Dat alles in een gezonde, op natuurlijk evenwicht gebaseerde leefomgeving. Verbonden met en geïnspireerd door de wereld om ons heen. Dat is de ambitie voor de Blue Delta die ons voorbij 2030 brengt.

WIE

'Wij' zijn een groeiende coalitie van ondernemers, kennisinstellingen, overheden, burgers en maatschappelijke partners uit Noord-Nederland, de Blue Delta Coalition. Wij willen met iedereen die daarvoor openstaat, de toekomst van onze regio vormgeven voor komende generaties. Met een routekaart voor de belangrijkste missies tot 2030 en zichtlijnen tot veel verder.

WAAROM

We gaan zoveel mogelijk bewoners en bezoekers van dit mooie, maar ook kwetsbare gebied uitdagen en inspireren om samen te werken aan de vraagstukken en opgaven van deze tijd. Zoals ook onze pionierende voorouders dat deden.

Dat doen we omdat we ons verantwoordelijk voelen voor onze naasten en onze leefomgeving. Maar ook omdat de effecten van onder andere klimaatverandering steeds zichtbaarder zijn. Niks doen of afwachten is geen optie meer. Toekomstige generaties vragen actie van de huidige. Met lef om de noodzakelijke veranderingen samen in gang te zetten.

HOE

Om gezamenlijk te werken aan die gewenste toekomst, vormen we met de Blue Delta Coalition het platform dat richting geeft aan ons handelen op middellange- en lange termijn. Een handelen voorbij politieke termijnen. Een dynamisch netwerk ook, waar bottom-up initiatieven en top-down opgaven samenkomen. Waar nieuwe kennis en ideeën worden uitgewisseld en waar veelbelovende projecten kunnen ontstaan, aan elkaar worden gekoppeld of verder aangemoedigd.

Als uitgangspunt daarvoor vertalen we de wereldwijde duurzame doelen voor 2030, door de Verenigde Naties samengevat in 17 Sustainable Development Goals (SDG's), naar betekenis en impact voor ons woon-, werk- en leefgebied. Dit alles moet leiden tot zelfstandige landmark-initiatieven als spin-off projecten die opgeteld invulling geven aan de brede welvaart missie van de Blue Delta op weg naar en voorbij 2030. Het platform is daarmee - als softspace - initiërend. Welke initiatieven wel en niet verder gebracht kunnen worden, wordt besloten in de 'hardspace' van de samenleving (ondernemers, overheden en maatschappelijke organisaties).

Als platform staan we open voor iedereen die wil bijdragen aan het realiseren van brede welvaart. We brengen partijen bij elkaar, nodigen startende initiatiefnemers uit, leveren het netwerk, organiseren kennisbijeenkomsten, experimenteren met (digitale) werkvormen en laten ons inspireren door binnen- en buitenlandse voorbeelden en slimme innovaties. We doen dat enerzijds vanuit het ontwikkelen van inhoudelijke kaders en anderzijds vanuit het aanbieden van methodes om het platform te activeren.

WANNEER

We werken gestaag richting 2030 en we beginnen gelukkig niet bij nul. Er is volop enthousiasme en positieve energie voor de toekomst van Noord-Nederland. Er is beleid. Er zijn veel plannen. Onderzoek en startups zijn in de maak. Het Blue Delta-platform wil dit alles stap voor stap bij elkaar brengen met een breed gedragen programma dat versnippering en vertraging voorkomt en verbindt om samen de transitie naar een duurzame en circulaire samenleving mogelijk te maken. Met brede welvaart voor iedereen. Dat kan alleen als we elkaar weten te vinden, elkaar weten te inspireren en met elkaar werken aan serieuze oplossingen.

¹ Sustainable Development Goals (2015) | sdgs.un.org/goals

² Softspace minicollege professor Maarten Hajer (2019) | youtube.com/watch?v=tCSRvJ9rUG4

INHOUDELIJK & METHODISCH KADER

BLUE DELTA: REGIONALE MISSIE VOORBU 2030

Met de Blue Delta Coalition bouwen we de Blue Delta-missie. Vertegenwoordigers uit het onderwijs, overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties (de quadruple helix partners van ondernemers, overheden, onderwijsinstellingen en burgers) vinden elkaar in het strategisch raamwerk dat de Blue Delta-missie vormt. Bewust van de mondiale urgentie en vanuit een gevoelde collectieve verantwoordelijkheid worden kennis, netwerken en middelen effectief, efficiënt en systemisch ingezet. Met als doel het realiseren van een maximale impact op het welzijn, het welbevinden en de welvaart van alle inwoners.

De Blue Delta bouwt voort op de aanwezige kennis- en innovatieagenda's en biedt daarvoor een overzichtelijk kader. Een herkenbare kapstok waar alle lagen uit de samenleving bij kunnen aansluiten of zich deelgenoot van kunnen voelen. Blue Delta gaat verder dan de bestuurlijke tafels en heeft de ambitie tot diep in de haarvaten van de noordelijke samenleving door te dringen.

Om die toekomst gezamenlijk vorm te geven gaan we aan de slag met:

- het vertalen van de belangrijkste Europese opgaven naar een versnelde aanpak op regionaal niveau;
- de vergrijzing en braindrain van de regio en het stimuleren van zinvol werk. Dus niet alleen met het tekort aan werk, maar ook met betekenisvol/zinvol werk waarmee mensen een eerlijke boterham kunnen verdienen en dat vooral ook jongeren hier houdt;
- co-creatie van bottom-up initiatief dat aansluiting met top-down opgaven vereist;
- een open platform en flexibele werkwijze om mee te kunnen bewegen met veranderende inzichten en uitdagingen;
- het werken aan een missiegedreven programma met Europees elan gepositioneerd in de regio;
- het samen bouwen aan een internationaal innovatie ecosysteem waarin de delta van morgen vorm krijgt;
- inspiratie voor de besluitvormers van de Noordelijke samenleving.

GLOBALE VRAAGSTUKKEN VERTALEN NAAR REGIONALE OPGAVEN

De mondiale kwesties pakken we aan door ze te vertalen naar meer lokale Blue Delta-missies. 'Glokaliseren' noemen we dat. Betekenis geven aan grote, urgente wereldthema's en deze omzetten naar begrijpbare en behapbare plannen en acties voor onze eigen regio. Met een open blik naar de wereld. Met aandacht voor de menselijke maat en met ruimte voor praktisch handelingsperspectief. De opgaven waarvoor we staan, vragen creativiteit en betrokkenheid van grote delen van onze samenleving.

Er wacht ons een aantal belangrijke transitie, voortvloeiend uit onder andere de klimaat- en energieakkoorden en het Europese, landelijke en regionale beleid voor een meer circulaire economie. Maar ook opgaven die samenhangen met de vitaliteit van onze bewoners. Net als vroeger, staat ook nu het thema water als inspirerende bron centraal in onze aanpak en oplossingen.

Dat lukt alleen als we gezamenlijk keuzes maken, voor morgen en de langere termijn. Dat is nodig omdat onze Blue Delta-missie verder moet reiken dan de meeste plannen die nu van kracht zijn. We streven naar samensmelting van afzonderlijke, sectorale plannen in een integraal, adaptief programma. Daarvoor is de Blue Delta het verbindende platform.

De Blue Delta staat dan ook voor een mentaliteit, een persoonlijke drive om in alle gezamenlijkheid te werken aan een hernieuwde, gezonde leefomgeving voor de komende generaties. Daarvoor hebben we de kennis, innovatiekracht en creatieve betrokkenheid van veel personen en organisaties nodig om de uitdagingen van deze tijd aan te gaan en te bouwen aan een gezonde toekomst. De Blue Delta is dus meer een mensen-platform dan een organisatie-platform. Een platform waar de gezamenlijke inhoud centraal staat, niet het individuele belang. Een inspirerende omgeving waar deelnemers in vrijheid kunnen meedenken vanuit hun persoonlijke betrokkenheid bij de toekomst van hun regio.

INBEDDING IN EUROPEES EN NOORDELIJK INNOVATIEBELEID

Voor de volgende langetermijnbegroting van de EU (2021-2027) stelt de Europese Commissie een modernisering voor van het cohesiebeleid, één van de belangrijkste investeringsinstrumenten van de EU en één van haar meest concrete uitdrukkingen van solidariteit.

In het licht van deze uitdagingen presenteerde de Europese Commissie in juli 2019 haar politieke beleidslijnen. Die omvatten zes hoofddambities voor Europa:

- 1 een Europese Green Deal;
- 2 een economie die werkt voor alle mensen;
- 3 een Europa dat klaar is voor het digitale tijdperk;
- 4 bevordering van de Europese levenswijze;
- 5 een sterker Europa in de wereld;
- 6 een nieuwe impuls voor de Europese democratie.

Met de Blue Delta-missie werken we direct aan realisatie van die veelal innovatieve Europese opgaven. Daarom sluit het Blue Delta-platform sterk aan bij de behoeftes van de EU om anders te innoveren. In de Research- en Innovatie Strategie voor Slimme Specialisatie voor Noord-Nederland (RIS3 2021-2027) wordt hier al op ingezet. Het kan effectiever en efficiënter, dynamischer en minder top-down; een co-creërende vorm van innoveren binnen de quadruple helix samengevat in de term 'Continuous Entrepreneurial Discovery Process'. Met het Blue Delta-platform geven we invulling aan dat proces.

BROAD PROSPERITY | BREDE WELVAART ALS OVERKOEPELENDE MISSIE

Met de Blue Delta-missie willen we het ontwikkelen en uitvoeren van de nodige transitie-agenda's versnellen. Onze toekomstige brede welvaart hangt sterk af van hoe de regio beweegt naar een nieuwe, duurzame toekomst.

Centraal in de Blue Delta-missie staat het realiseren van brede welvaart richting en voorbij 2030. Onder brede welvaart wordt verstaan de kwaliteit van leven in het hier en nu en de mate waarin deze niet ten koste gaat van die van latere generaties of van die van mensen elders in de wereld. Die brede welvaart missie geven we vooralsnog vorm via drie thema's die we als submissies beschouwen. Inspiratie vanuit het thema water (A), de circulaire opgave (B) en de toekomst van het verbonden platteland (C).

A INSPIRED BY WATER | WATER ALS BRON VAN INSPIRATIE

In 2030 is de Blue Delta een leidende regio in water- en delta-gerelateerde onderwerpen. Van klimaatadaptatie, nieuwe technologie en watertoerisme tot de realisatie van ecologische doelen.

Water is een verbindende en inspirerende factor. In het Blue Delta-gebied leren we omgaan met een stijgende zeespiegel, verzilting, overtollig (regen) water, de veenweide problematiek, vervuiling en afvalstoffen, uitstroom van bestrijdingsmiddelen, medicijnen en mest naar het oppervlaktewater. Bovendien beschikken we over voldoende drinkwater.

In de Blue Delta ondersteunen we lopende en wereldwijd relevante initiatieven die waarde toevoegen in de context van onze missie. Dat lukt door kennis te bundelen en verdere gezamenlijke innovaties te faciliteren, maar bovenal met een sector overstijgende, op samenwerking gerichte aanpak.

B BECOME CIRCULAR | REALISATIE VAN DE CIRCULAIRE SAMENLEVING

In 2030 is de Blue Delta de meest circulaire regio van Noordwest-Europa. Met o.a. de transformatie van energie, landbouw, water en grondstoffen tot circulaire systemen.

Een circulaire samenleving heeft tot doel het gemeenschappelijke 'kapitaal' weer op te bouwen; of het nu gaat om financieel, gefabriceerd, menselijk, sociaal of natuurlijk kapitaal. Wij richten ons daarbij vooral op de industrie-, landbouw- en energiesector in onze regio. We doen dat in nauwe samenwerking met partners en ondersteunen initiatieven in de hele regio om meer circulaire waardeketens te creëren. Denk hierbij aan onder meer bodem, biodiversiteit, duurzame energie, voedselproductie, herbruikbare grondstoffen en schoon water. Allemaal randvoorwaarden voor een gezonde gemeenschap met een florerende economie. Circulair worden is daarvoor het kernbegrip.

C EXPLORE THE RURAL SOCIETY | ONTDEKKEN VAN HET VERBONDEN EUROPESE PLATTELAND

In 2030 is de plattelandsamenleving vitaal, betrokken en verbonden. Het brengt ons de gelukkigste mensen van Europa.

Brede welvaart is in grote lijnen de optelsom van welzijn, welbevinden en welvaart. In de loop der eeuwen hebben maar weinig landen en regio's in de wereld een solide evenwicht gevonden tussen de behoeften van velen en de rijkdom en privileges van weinigen. Toch kan er veel aan worden gedaan, onder meer door goede samenwerking tussen werknemers en werkgevers, een open discussie op gemeenschapsniveau, een serieuze rol voor de culturele identiteit en adequate beleidsontwikkeling. Samen met de Europese, landelijke en regionale partners bevorderen we de welzijnsindicatoren die van toepassing zijn op de brede welvaart die we voor ogen hebben. Thema's als diversiteit, digitalisering, human capital, healthy aging en cultuur staan in deze missie centraal.

TRANSITIE ZICHTBAAR VIA LANDMARKINITIATIEVEN

De inhoudelijke missie thema's, zoals hiervoor beschreven, krijgen vorm via innovatieve en in het oog springende initiatieven die we landmark-initiatieven noemen. Projecten, programma's en manifestaties die samen het verhaal van de Blue Delta vertellen. Ze vormen de concrete (zicht)lijnen naar de toekomst.

ACTIVEREN EN BETREKKEN VAN DE BLUE DELTA COMMUNITY

Voor de ontwikkeling van het Blue Delta-platform gaan we de verschillende maatschappelijke krachten bundelen en activeren. Indien gewenst intensiveren we de betrokkenheid van partners door medewerkers op te leiden en te trainen. Denk daarbij aan thema's als governance, missie- en transitiekennis en financieringsvraagstukken. Kern is het faciliteren van de Blue Delta community om tot landmarkinitiatieven te komen.

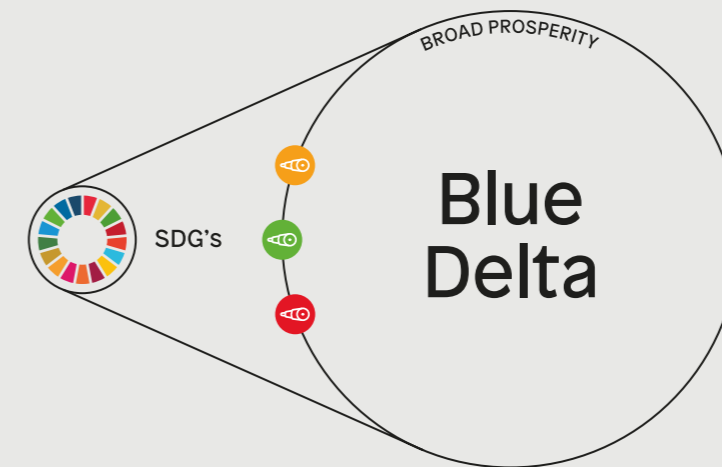
SDG'S ALS KADER

Inmiddels zijn er in Noord-Nederland diverse quadruple helix-partners georganiseerd in SDG thema-allianties. De 17 SDG-doelen vormen het gezamenlijke raamwerk waarop het Blue Delta-platform is gebaseerd. Daarmee sluiten we eveneens aan op de landelijke en internationale netwerken. Binnen de veelal regionale SDG-allianties wordt inhoudelijk over thema's gesproken, worden lokale initiatieven opgezet en worden deze qua thematiek verbonden aan nationale of globale opgaven.

Binnen die SDG-allianties zien we zogenaamde 'Uitkijkers' als betrokkenen die sterk georiënteerd zijn op de ideeën en thema's voor komende generaties. Samen zorgen ze voor de 'maatschappelijke research & development' van de Blue Delta. Inhoudelijk vaak gericht op urgente opgaven rond thema's als water, circulariteit of de toekomst van de rurale samenleving. Het Blue Delta-platform stimuleert deze SDG-perspectieven te verbinden aan de langetermijn missie voor een brede welvaart.

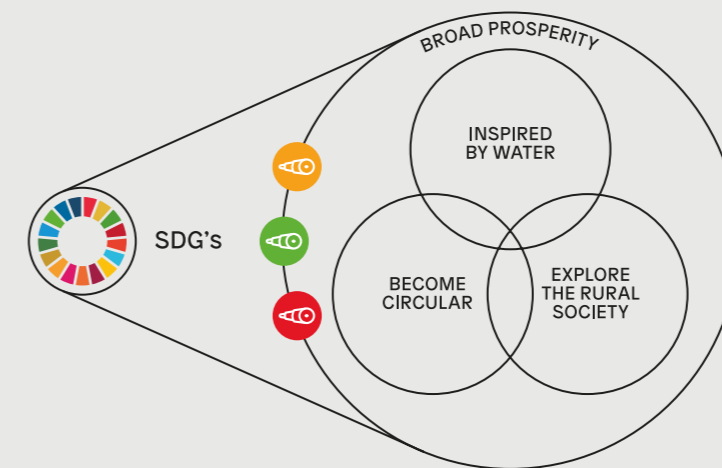
Enkele aandachtspunten voor die ontwikkeling zijn:

- **KENNIS ALS FUNDAMENT**
Kennis is het uitgangspunt waarop we onze ambities vormgeven. Samen met de kennispartners stemmen we de kennisagenda's af op het realiseren van brede welvaart.
- **INNOVATIEVE SPIN-OFF**
Het bundelen van krachten zorgt voor meer innovatie. Dat gebeurt onder andere met innovatieclusters, proeftuinen en living labs. Zo brengen we kansrijke ideeën in praktijk, stimuleren we de ontwikkeling van ondersteunende technologie en moedigen we getalenteerde mensen aan hun pionierswerk voort te zetten.
- **KUNST & CULTUUR ALS INSPIRATIE**
We gebruiken de verbeeldingskracht van kunst en cultuur voor een hoopvol toekomstbeeld. De Blue Delta denkt graag mee over het presenteren van deze verhalen aan een breed publiek en zorgt voor een verbindend programma en een gezamenlijk podium.
- **VERBONDEN MET DE WERELD**
Wat we in de Blue Delta ontdekken en ontwikkelen delen we met de wereld om ons heen. De SDG's zien we als routewijzers naar internationale partners, die op hun beurt onze missie en ons handelen spiegelen en toetsen.

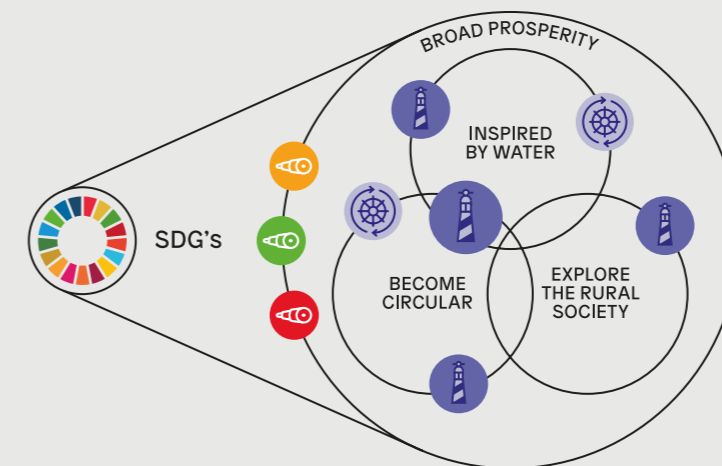
1

Met de Uitmijkers kijken we vanuit de SDG perspectieven naar de brede welvaart missie van de Blue Delta.

2

De Blue Delta-missie voor brede welvaart is opgebouwd uit drie submissions.

3

Op het Blue Delta speelveld sturen we met aanjaag methodes de Uitmijkers aan. En koersen we naar het laten opbloeien van landmark initiatieven.

SDG's

De Sustainable Development Goals zijn gericht op 2030 en vormen het Blue Delta kader.

Methodes

Methoden om het Blue Delta speelveld op koers te brengen als 'softspace'. Denk daarbij aan dialoog programma's, werkateliers of Vonketons. Maar ook trainingen of instrumenten voor financiering, evaluatie en monitoring.

Uitmijkers

Blue Delta bewoners die, vanuit het kraaiennest, voorbij 2030 een route kunnen uitzetten. Inhoudelijk afkomstig uit diverse SDG disciplines.

Landmark-initiatieven

In het oog springende initiatieven, opgebouwd uit diverse projecten, die illustratief zijn voor de beoogde Blue Delta missie.

De Blue Delta

Daar ligt hij in de zon: onze Blue Delta. Vanaf 30 kilometer hoogte zie je hem liggen tussen Waddeneilanden, Waddenzee, de kleiige kuststrook, veenweides en de uitlopers van de zandgronden. Blauw omdat hij vanuit de ruimte letterlijk blauw kleurt. En Delta omdat hier letterlijk de verbinding ontstaat tussen de stromen van het zoete rivierwater, de zilte Waddenzee en de zoute Noordzee.

COLOFON

De startgroep van de Blue Delta Coalition bestaat uit: Andrej Zwitter, Johan Thijssen, Hans Paul van der Snee, Sander Bos, Wybren Jorritsma, Tjalling Dijkstra, Chris Hoffman en Klaas Sietse Spoelstra

TEKSTREDACTIE

Terwisscha & Wagenaar

VORMGEVING

BWH ontwerpers

www.bluedelta.world
info@bluedelta.world

